

А. П. Заєць, кандидат сільськогосподарських наук

М. О. Мандрик, О. В. Бігас

В. Л. Білик, головний зоотехнік СТОВ «Колос»

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ КОРІВ ОСНОВНОГО СТАДА СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ З НАДОЄМ КОРІВ-ПЕРВІСТОК У ПРОВІДНИХ ПЛЕМІННИХ ГОСПОДАРСТВАХ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Внаслідок цілеспрямованої селекційно-племінної роботи в комплексі з годівлею та утриманням молочно продуктивність стада сименталів за період з 2010 по 2013 рік підвищилась у СТОВ «Колос» Тростянецького району на 1082 кг (19,9 %), у ТОВ АК «Зелена долина» Томашпільського району – 717 кг (14,2 %) відповідно. Між молочною продуктивністю основного стада корів симентальської породи та надоєм корів-первісток встановлений прямий та високий кореляційний зв'язок ($r = 0,72-0,77$).

Ключові слова: корови, симентальська порода, молочно продуктивність, племінний завод.

Формування високопродуктивних стад – це процес, методи і прийоми якого залежать від якості вихідного стада, ефективності селекційно-племінної роботи, яку проводили в минулому, а також планових завдань подальшого розвитку [1, 3, 4].

Основою підвищення ефективності молочного скотарства є цілеспрямоване вирощування ремонтного молодняка, щорічне оновлення поголів'я корів на 25–30 % внаслідок використання корів-первісток [2, 5, 6].

Завданням наших досліджень було вивчення впливу надою корів-первісток симентальської породи на молочну продуктивність основного стада.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводились в умовах племінних заводів СТОВ «Колос» с. Капустяни Тростянецького району та ТОВ АК «Зелена долина» АФПЗ «Вила» с. Вила Томашпільського району Вінницької області.

Об'єктом досліджень були корови симентальської породи. Утримання тварин стійлове з триразовим доїнням у молокопровід. Облік молочної продуктивності проводився протягом усієї лактації один раз в декаду. У відібраних пробах визначали на аналізаторі молока «Екомілк» вміст жиру і білка.

Биометрична обробка результатів досліджень, проводилась за загально визнаними методиками варіаційної статистики і обчислення коефіцієнту кореляції [7, 8].

Результати досліджень. Динаміку зміни поголів'я, молочної продуктивності та вмісту жиру в молоці корів симентальської породи в провідних племінних господарствах Вінницької області наведено в діаграмі 1 та 2.

З наведених діаграм видно, що у провідних племінних господарствах з розведення симентальської породи Вінницької області в період з 2010 по 2013 р. чисельність поголів'я не лише була сталою, а й зросла у СТОВ «Колос» на 13 голів (10 %). Також упродовж вказаного періоду відбулось підвищення надоїв молока у СТОВ «Колос» на 1082 кг (19,9 %), у ТОВ АК «Зелена долина» – 717 кг (14,2 %), що розкриває значні потенціальні можливості подальшої реалізації генетичного потенціалу стада симентальської породи при збільшенні чисельності поголів'я та покращанні кормової бази.

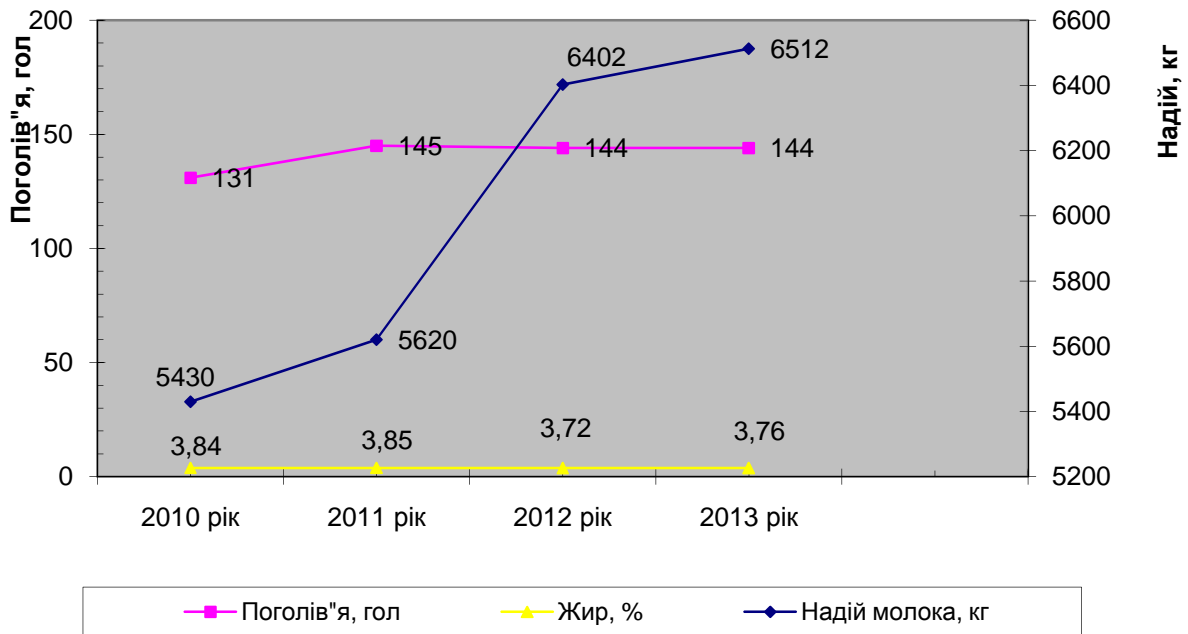
На основі проведених досліджень у племінних господарствах з розведення симентальської породи виявлено, що найвища молочна продуктивність спостерігалась на 2–3 місяці лактації – з 47-го по 75 день. Із збільшенням продуктивності корів за лактацію збільшився і їх добовий надій від 20,3 до 22,7 кг, та період його настання. Так у корів з надоєм 5500–6500 кг молока найвищий добовий надій спостерігався на початку та в середині 3-го місяця лактації, тобто з 67-го по 75 день. А у корів з надоєм 4300–4532 кг наприкінці другого місяця із 47-го по 54-й день.

Відомо, що продуктивність стада підвищується в тому випадку, якщо середня молочна продуктивність первісток становить не менше 65–70 % середньої продуктивності стада. У нашому дослідженні середня молочна продуктивність первісток склала 90–95 % середньої молочної продуктивності корів основного стада. Отримані результати показали, що між продуктивністю стада корів та продуктивністю первісток введених у стадо є прямий високий кореляційний зв'язок ($r = 0,72-0,77$) (табл. 1).

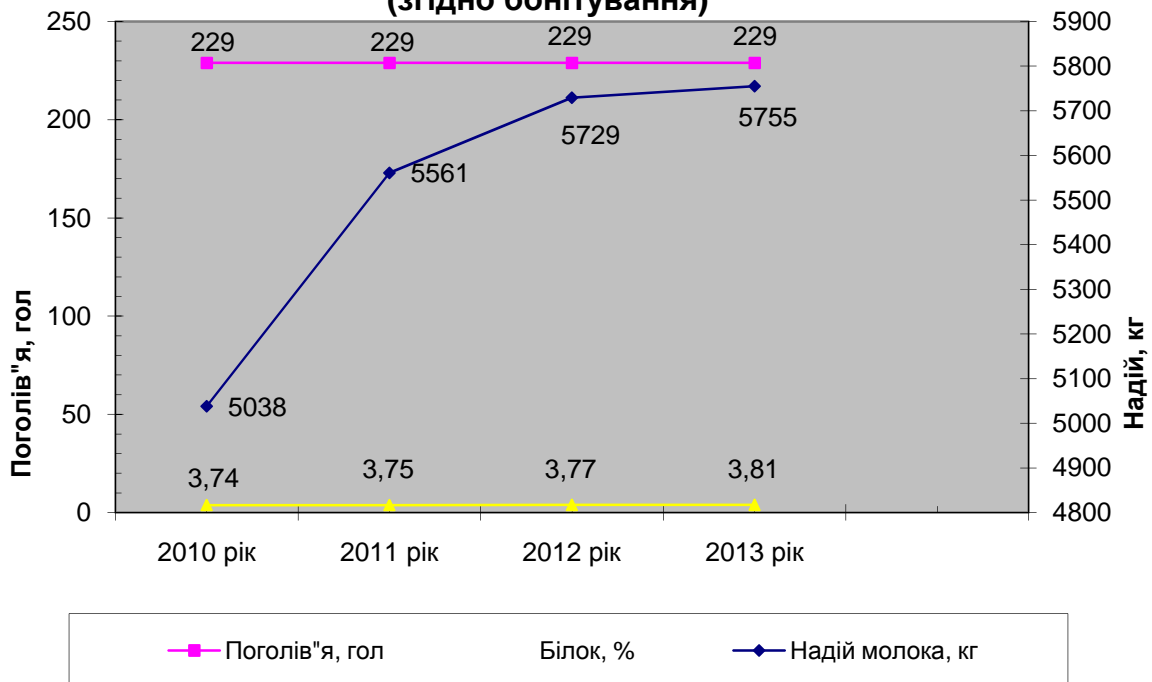
Тому особливу увагу слід приділяти підготовці нетелей до розтелу при введенні їх в основне стадо.

Висновки. Характерними рисами племінної роботи в племінних господарствах із розведення симентальської породи є: підготовка нетелей до отелу; підвищений ремонт стада, тобто щорічне введення 36–42 корів-первісток з розрахунку на 100 корів; проведення оцінки та відбору корів за придатністю до машинного доїння та молочною продуктивністю; прогнозування молочної продуктивності корів-первісток за вим'я-масометричним індексом та коефіцієнтом з інструкції з бонітування ВРХ.

Діаграма 1. Динаміка зміни поголів'я, надоїв молока та вмісту жиру основного стада симентальської породи у СТОВ "Колос" (згідно бонітування)

Діаграма 2. Динаміка зміни поголів'я, надоїв молока та вмісту жиру основного стада симентальської породи у ТОВ АК "Зелена долина" (згідно бонітування)

Залежність молочної продуктивності корів основного стада симентальської породи від надою корів-первісток, $M \pm m$

Рік	Середній надій по стаду, кг	Середній надій первісток, кг	Середня жива маса корів по стаду, кг	Середня жива маса первісток по стаду, кг	Продуктивність первісток у % відносно основного стада	r (між надоем по стаду та первісток)
СТОВ «Колос» с.Капустяни						
2010	5430±111	4906±72	565±10	510±7	90	+0,74
2011	5620±138	5070±107	573±11	515±12	92	+0,74
2012	6402±154	5986±125	579±11	517±14	94	+0,76
2013	6512±207	5883±154	579±14	518±16	90	+0,75
ТОВ АК «Зелена долина» АФ «Племзавод» «Вила» с.Вила						
2010	5038±138	4653±53	557±11	505±9	90	+0,72
2011	5561±142	5236±102	559±14	508±11	94	+0,74
2012	5729±143	5335±117	569±15	510±15	93	+0,73
2013	5755±97	5495±148	563±18	512±17	95	+0,77

Отримані результати наших досліджень підтверджують правильний вибір напрямків відтворення та селекції симентальської породи в дослідних господарствах.

Біографічний список

1. *Борисенко Б. Я.* Разведение сельскохозяйственных животных / Б. Я. Борисенко. – М.: Колос, 1967 – 46с.
2. *Буркат В. П.* Теорія, методологія і практика селекції / В. П. Буркат – К.: БМТ, 1999 – 376с.
3. *Буркат В. П.* Проблема породи в молочному скотарстві та шляхи її розведення / В. П. Буркат // Вісник сільськогосподарської науки, 1984. – № 10. – С. 1–7.
4. *Вінничук Д. Т.* Шляхи створення високопродуктивного молочного стада / Д.Т. Вінничук, П. М. Мережко. – К.: Урожай, 1983. – 152 с.
5. *Галанцев В. П.* Эволюция лактации / В. П. Галанцев, Є. П. Гуляева. – Л.: Наука, 1987 – 186 с.
6. *Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини* / [В. І. Костенко, Й. З. Сірацький, М. І. Шевченко та ін.] – К.: Урожай, 1995. – 472 с.
7. *Ларцева С. Х.* Практикум по генетики / С. Х. Ларцева. – М.: Агропромиздат, 1985. – 288с.
8. *Плохинский Н. А.* Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский. – М.: Колос, 1969 – 256 с.

УДК 636. 081

Заец А., Мандрик М., Бигас О., Билык В. Взаимосвязь молочной продуктивности коров основного стада симментальской породы с надоем коров-первотелок в передовых племенных хозяйствах Винницкой области // Корми і кормовиробництво. – 2014. – Вип. 79. – С. 238–241.

В передовых племенных хозяйствах Винницкой области, которые занимаются разведением симментальской породы, проведены исследования и установлена прямая, высокая корреляционная связь ($r = 0,72-0,77$) между молочной продуктивностью коров основного стада и коров-первотелок. Результаты исследований показали, что средние удои составляют 90–95% от коров основного стада. Это подтверждает верность выбранного направления селекционно-племенной работы в хозяйствах и есть предпосылкой к увеличению производства молока. Библиогр. 8 названий.

Ключевые слова: коровы, симментальская порода, молочная продуктивность, племенной завод.

UDC 636. 081

Zayats A., Mandryk M., Bihac O., Bilyk B. Relationship of milk productivity of cows of the basic herd of Simmental breed with milk yield of fresh cows in advanced breeding farms of Vinnitsa region // Feeds and Feed Production. – 2014. – Issue 79. – P. 238–241.

Researches have been conducted at the advanced farms of Vinnytsia region engaged in breeding Simmental breed. High direct correlation ($r = 0.72-0.77$) between milk productivity of cows of the basic herd and fresh cows has been established. The results have showed that average milk yield is 90-95% in the basic cow herd. It confirms appropriateness of the chosen direction in selection and breeding work at the farms being a precondition for milk production increase.